

Тетяна ПІДГОРНА,

здобувач фахової передвищої освіти

Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-технологічна

академія імені А. С. Макаренка”

Полтавської обласної ради

м. Кременчук, Україна

Науковий керівник: Ірина НЕПОРАДА,

старший викладач кафедри початкової освіти,

гуманітарних дисциплін та інформатики,

Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-технологічна

академія імені А.С. Макаренка”

Полтавської обласної ради

м. Кременчук, Україна

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Молодший шкільний вік визначається як 6-11 років та 1-4 класи початкової школи. Вікові межі та їхні психологічні особливості визначаються системою освіти, теоріями психічного розвитку та психологічною віковою періодизацією, що застосовуються в цей період.

Відвідування школи кардинально змінює весь життєвий шлях дитини, її соціальний статус у колективі та родині. Навчання стає основним, провідним видом діяльності, а головним обов'язком – обов'язок вчитися і здобувати знання [1, с. 8]. Це серйозне завдання, що вимагає від дитини організованості, дисципліни і вольових зусиль.

В психології немає однозначного визначення поняття „емоція”. Часто поняття „емоції” і „почуття” використовуються як тотожні. Іноді в термін „емоційні стани” включають і почуття, і під цим визначенням розуміють найрізноманітніші реакції людини – від бурхливих вибухів пристрасті до тонких відтінків настроїв. В вивченні емоційних станів людини сьогодні

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

зацікавлені не тільки психологи, а й представники різних професій – біологи, фізіологи, медики, філософи, педагоги, спортсмени та ін. Адже легше розібратися в численних колізіях людських відносин, в можливостях формування цінних якостей особистості, у виборі професії, якщо людина добре уявляє, що таке емоції і як вони впливають на діяльність.

Молодший шкільний вік – це період накопичення, засвоєння, здобуття знань [4, с. 125]. У цьому віці важливою умовою розвитку є наслідування багатьох висловлювань і дій. Особлива сугестивність, вразливість, зосередженість на повторенні розумової діяльності у школярів, внутрішнє прийняття, створення сприятливих умов для розумового розвитку та самореалізації. Ці характеристики є здебільшого їхніми позитивними сторонами, що становить виняткову своєрідність цього віку.

Таким чином, шкільне навчання сприяє формуванню пізнавально-пізнавальних потреб і розвитку почуття особистості.

Емоційний фон дитини змінюється при вступі її до школи, підлаштування під шкільний режим повністю змінює її стиль життя. У молодших школярів з'являються нові переживання, відповідно формується нове емоційне ставлення до навколишнього. Молодший школяр відчуває необхідність стримувати свої емоційні прояви у спілкуванні з учителем та дитячим колективом [3, с. 214].

У молодшому шкільному віці виникають різного роду оціночні ситуації, які часто можуть викликати у дитини бурхливі емоційні реакції, такі як виклик до дошки, самостійне вирішення завдань. Такі ситуації сприяють виникненню відчуття тривоги. Тому важливо навчити дитину ефективно переживати дані емоції, що допоможе їй надалі бути соціально адаптованим.

Емоційна сфера розвивається все життя, проте адекватність формування посідає період дитинства, зокрема молодший шкільний вік.

У молодшому шкільному віці розвиток емоційної сфери дуже важливий. В цьому віці відбувається зміна провідного виду діяльності, формування нових психічних феноменів, розвитком емоційної сфери особи. Емоції та почуття

молодших школярів яскраво виражають духовні запити та прагнення дитини, її ставлення до дійсності.

Коли діти вступають до школи, їхній емоційний та афективний розвиток досягає нових висот. Завдяки освіті та вихованню, спрямованим на ранні роки, емоції стають більш усвідомленими, глибшими і більш керованими. Нова позиція, яку діти молодшого шкільного віку займають серед дітей і сімей, приносить з собою багато нових обов'язків і прав.

Розвиток емоційної сфери через мистецтво є важливою складовою загального розвитку особистості. Емоційна сфера включає в себе розуміння власних емоцій та емоцій інших людей, управління своїми емоціями, побудову позитивних стосунків з іншими людьми та ефективну комунікацію. Мистецтво може бути потужним інструментом для розвитку цих навичок [2, с. 26].

У період молодшого шкільного віку значно збагачується зміст емоційної сфери учня. Пов'язано це з тим, що порівняно з дошкільним періодом дитинства, у молодшому шкільному віці починає активно розвиватися воля, як результат довільності пізнавальної діяльності.

Звертаємо увагу на те, що сама по собі емоційна сфера якісно не розвивається, її необхідно розвивати.

Отже, формування емоційної сфери у дітей молодшого шкільного віку буде успішнішим, якщо в освітній установі вестиметься спільна робота вчителя початкової школи, психолога та батьків учнів. У зв'язку з цим ми розробили рекомендації і розділили їх на три блоки: психологу, вчителю початкової школи та батькам молодших школярів.

Образотворча творчість пропонує широкі можливості для естетичного виховання молодших школярів. Ми розглядаємо образотворчу творчість у рамках малювання на уроках образотворчого мистецтва. Тому що саме в цьому виді діяльності найповніше можна розвивати взяті нами критерії. Також саме на цьому предметі у дитини з'являється можливість спостерігати та аналізувати вже готові твори мистецтва, і так само творити саме творчою активністю, стабільною роботою думки, уяви, самостійності, ініціативи, а також заняттю

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

малюванням властива яскраво виражена естетична спрямованість, як формою, так і по змісту.

Молодший шкільний вік – період активного накопичення знань, формування особистості. Головне – це навчальна діяльність, яка потребує напружених зусиль щодо успішного оволодіння навчальним матеріалом. В даному віці інтенсивно розвиваються пізнавальні процеси, на новий рівень виходить міжособистісне спілкування. Підвищені навантаження вимагають від дитини розвиненого рівня емоційної сфери.

З вікових особливостей молодших школярів видно, що цей вік відповідає обраним нами критеріям естетичної вихованості.

Емоційні та виразні засоби, які вчителі використовують на уроках, часто викликають в учнів інтерес до предмета і бажання заглибитися в нього. Використовуючи ці засоби, вчителі можуть керувати емоційним досвідом класу та розвивати емоційну сферу молодшого школяра. Тому дуже важливо, щоб вчителі володіли методами, які дозволяють їм розпізнавати та інтерпретувати емоційний досвід дітей.

Отже, у своїй педагогічній діяльності вчителі повинні сприяти забезпеченню досвіду емоційного становлення, емоційної соціалізації, емоційного розвитку та рефлексії емоційного досвіду. Сьогодні розвиток і доступність мультимедійних засобів вираження (графіка, музика, відео, анімація, спецефекти тощо) означає, що будь-яка ілюстрація може бути використана на уроці і, відповідно, може впливати на розвиток емоційної сфери.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вовчик-Блакитна О.О. Сучасний дошкільник: Особливості емоційного розвитку. Обдарована дитина. 2007. № 4. С. 8-10.

2. Деркач О.О. Педагогіка творчості: арт-терапія та казкотерапія на допомогу вчителю, вихователю, практичному психологу: навчально-методичний посібник. Вінниця: ВДПУ. 2019. С. 26.

3. Терещенко Л.А., Карабаєва І.І. Психологічні особливості емоційної сфери дітей дошкільного віку Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Київ, Том 10. Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія. 2019. № 33. С. 214-234.

4. Широкова Г.А. Розвиток емоцій та почуттів у дітей дошкільного віку. Київ: Фенікс, 2005. 304 с

Марія БОЛОТІНА,

викладач математичних дисциплін

Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А. С. Макаренка”

Полтавської обласної ради

м. Кременчук, Україна

Богдана ТКАЧЕНКО,

вчитель комунального закладу „Полтавська

загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №2

Полтавської міської ради Полтавської області”

м. Полтава, Україна

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ

В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У вітчизняній математичній та філологічній освіті звертали увагу на фундаментальність знань учнів, які необхідні для роз'яснення закономірностей навколишнього світу, для знаходження зв'язків та пояснення різних феноменів. Але сучасність потребує не вивчення та заучування сухої теорії для використання її на практиці, а формування знань на основі практичної діяльності, формулювання висновків, перетворення суджень в поняття та